

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना
परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, सुर्खेत

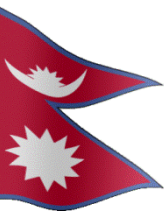

आ.व. २०७८/७९ प्रथम त्रैमासिक प्रगति समिक्षा गोष्ठी

स्थान: परियोजना व्यवस्थापन एकाइ, खुमलटार
मिति: २०७८।०८।३ र ४

पुष्पराज पौडेल
नि. वरिष्ठ कृषि अधिकृत

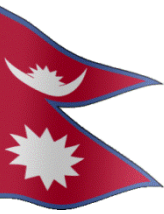

तथ्याङ्कमा कर्णाली

जम्मा जिल्ला	१०
नगरपालिका संख्या	२५
गाँउ पालिका संख्या	५४
जम्मा स्थानिय तह	७९
जम्मा वडा संख्या	७१८
जम्मा जनसंख्या	१५,५५,८१६
जम्मा क्षेत्रफल (हे.)	२५,२५,२७५
कूल खेती योग्य जमिन (हे.)	२,९९,३३९ (११.८५% जम्मा क्षेत्रफलको)
कूल खेती गरिएको जमिन (हे.)	२,१६,८८० (७२.४५ % खेती योग्य जमिनको)
वर्ष भरि सिंचित क्षे. (हे.)	३८०३३ (१७.५३ प्रतिशत)
आशिक सिंचित क्षे. (हे.)	३०३०२
जम्मा सिंचित क्षे. (हे.)	६८,३३५

परियोजना कार्यान्वयन एकाइहरू ८

सुर्खेत

दैलेख

जाजरकोट

सल्यान (रुकुम पश्चिम)

जुम्ला (कालिकोट)

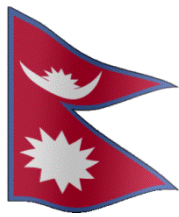
मुगु

हुम्ला

डोल्पा

जोन/सुपरजोन विवरण (कर्णाली प्रदेश)

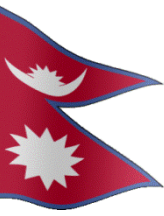

क्र.सं.	जिल्ला	वाली	हाल सञ्चालित जोन/सुपरजोन	सुरुवात वर्ष	अनुशरण	थप भएको जोन	
						संख्या	वाली/वस्तु
१	रुकुम पश्चिम	तरकारी वीउ	जोन	२०७४/७५	अनुशरण	१	मकै
२	सल्यान	अदुवा/वेसार	जोन	२०७३/७४	अनुशरण	१	तरकारी
		धान	जोन	२०७६/७७			
३	सुर्खेत	अदुवा/वेसार	जोन	२०७३/७४	अनुशरण	१	मकै
		तरकारी	जोन	२०७६/७७			
४	दैलेख	सुन्तलाजात फलफुल	जोन	२०७५/७६			
		आलु	जोन	२०७६/७७			
		वाखा	जोन	२०७६/७७			
५	जाजरकोट	सुन्तलाजात फलफुल	जोन	२०७४/७५	अनुशरण	१	स्याउ/ओखर
		मौरी	जोन	२०७६/७७			
६	डोल्पा	स्याउ	जोन	२०७६/७७		१	दलहन
७	जुम्ला	स्याउ	सुपरजोन	२०७३/७४		१	दलहन
८	कालिकोट	स्याउ	जोन	२०७५/७६		१	दलहन
९	मुगु	सिमि	जोन	२०७६/७७		१	स्याउ/ओखर
१०	हुम्ला	स्याउ	जोन	२०७६/७७		१	भेडा/वाखा
	जम्मा	१५			४	९	
	कुल जम्मा	२४	सुपरजोन - १, जोन - २३				

२४/१९३ (१२.४३ %)

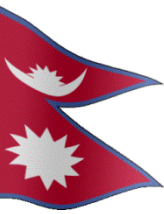
यस आ.व.मा सूचिकृत सहकारी/समूह/निजी उद्यमी/कम्पनीको संख्या:

प का ए	सूचिकृत संस्थाहरु
सल्यान	४६८
डोल्पा	७५१
जुम्ला	९८२
मुगु	३२०
हुम्ला	१९६
जाजरकोट	२६९
दैलेख	१७४
सुर्खेत	३३३
जम्मा	३४९३

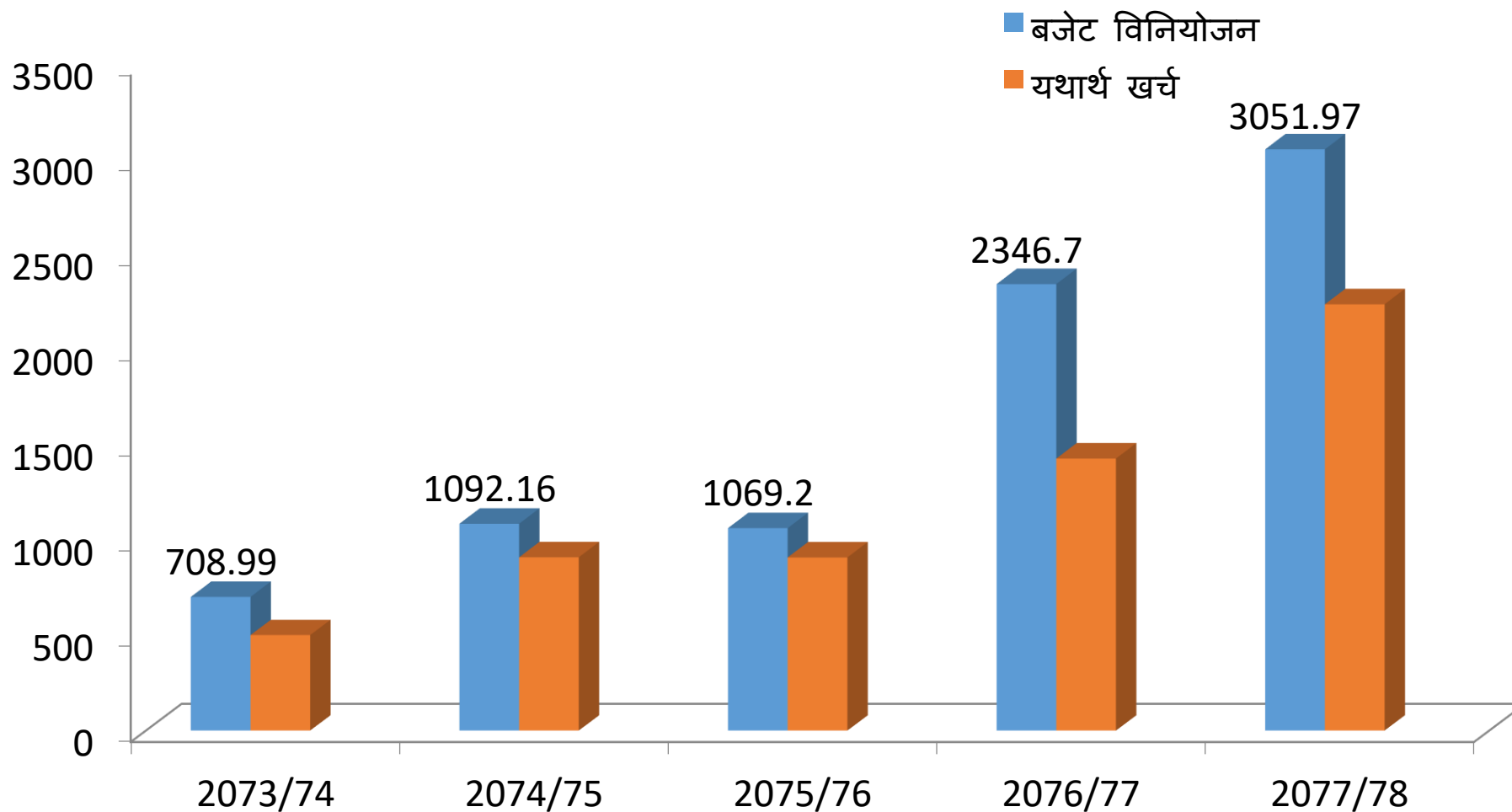
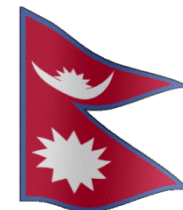
प्राथमिकता प्राप्त बालीहरु (कर्णाली प्रदेश) – ५७ वटा

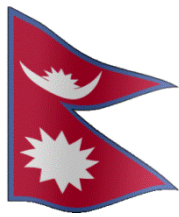

	कर्णाली प्रदेश					
१	रुकुम पश्चिम	तरकारी	मकै	ओखर	बाखा	भैसी
२	सल्यान	अदुवा/वेसार	धान	तरकारी	सुन्तलाजात फलफूल	बाखा
३	सुर्खेत	अदुवा/वेसार	तरकारी	मकै	बाखा	दलहन
४	दैलेख	सुन्तलाजात फलफूल	आलु	बाखा	तरकारी	भैसी
५	जाजरकोट	सुन्तलाजात फलफूल	मौरी	दलहन	स्याउ/ओखर	बाखा
६	डोल्पा	स्याउ/ओखर	दलहन	बाखा/भेडा	आलु	
७	जुम्ला	स्याउ/ओखर	दलहन	आलु	धान	भेडा/बाखा
८	कालिकोट	स्याउ/ओखर	आलु	सिमि	बाखा/भेडा	तरकारी
९	मुगु	सिमि	स्याउ	बाखा/भेडा	आलु	
१०	हुम्ला	स्याउ/ओखर	बाखा/भेडा	आलु	दलहन	

कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतका पाँच वर्षको शुरु वर्षदेखि हाल सम्मको बजेट विनियोजन र खर्चको विवरण (रु लाख)

कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतका प का ए हरुको शुरु वर्षदेखि हाल सम्मको बजेट विनियोजन र खर्चको विवरण (रु लाख)

आर्थिक वर्ष	बजेट विनियोजन	यथार्थ खर्च
२०७३/७४	७०८.९९	५०७.२७
२०७४/७५	१०९२.१६	९१६.५१
२०७५/७६	१०६९.२	९१५.९३
२०७६/७७	२३४६.७	१४३३.४३
२०७७/७८	३०५१.९७	२२४०.८४२
जम्मा	८२६९.०२	६०१३.९८२

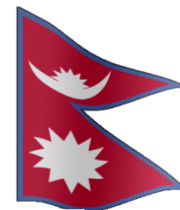
बित्तिय प्रगति प्रतिशत - ७२.७१%

परियोजनाको शुरु वर्षदेखि हालसम्मको मुख्य मुख्य उपलब्धिहरु (कर्णाली प्रदेश)

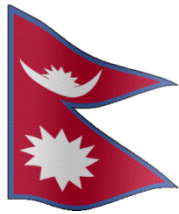
क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	एकाइ	आर्थिक वर्ष अनुसारको परिमाणात्मक प्रगति					जम्मा	सम्पन्न कामको छोटकरी विवरण
			२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८		
१	प्राविधिक शिक्षालयसँग व्यवसायिक उत्पादन कार्यक्रम	संख्या	-	-	१	८	५	१४	
२	चक्लाबन्दी खेती कार्यक्रम	सं	-	-	-	-	१६	१६	
३	साना सिंचाइ निर्माण तथा मर्मत सम्भार	सं	१	२६	१२५	१५८	११२	४२२	
४	कस्टम हायरिङ्ग	सं	४	४	२	-	-	१०	
५	प्रतिफलमा आधारित प्रोत्साहान कार्यक्रम	हेक्टर	५०	२८९.४	२४६.३	५८.२५	-	६४३.९५	
६	भकारो सुधार	संख्या	-	२७३	१६६	१५	५८	५१२	

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	एकाइ	आर्थिक वर्ष अनुसारको परिमाणात्मक प्रगति					जम्मा	सम्पन्न काम को छोटकरी विवरण
			२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८		
७	पोष्ट हार्भेष्ट सेन्टर स्थापना सहयोग	पटक	१	२	३	-	४	१०	
८	प्रशोधन फ्लोर निर्माण सहयोग	संख्या	-	-	२	-	४	६	
९	कृषि यान्त्रीकरण सहयोग मिनि टिलर/ पावर टिलर	संख्या	२	४	७३	१०७	२४३	४२९	
१०	स्थाई प्लास्टिक टनेल निर्माण	संख्या	-	-	-	२४	२३	४७	
११	कुलबुट निर्माण	संख्या	-	-	-	-	२	१	
१२	बीउ प्रशोधन केन्द्र	सं	-	-	-	-	४	४	

परियोजनाबाट देखिएको उल्लेखनीय परिवर्तन

सुर्खेत

१. चक्लाबन्दीमा सामूहिक व्यवसायिक बेसार खेती तथा बजारीकरण प्रयास शुरु भइ खेर गै रहेको जग्गा कृषि प्रयोजनमा उपयोगमा आएको।
२. बीउ प्रशोधन उद्योग स्थापना भइ बीउ उत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरण कार्य एकै स्थानबाट हुन सहयोग पुगेको।
३. अदुवा बेसार प्रशोधन केन्द्र स्थापना भइ स्थानीय स्तरमा अदुवा बेसार संकलन, प्रशोधन तथा बजारीकरण भै रहेको।

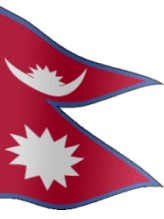
सल्यान

१. महेन्द्र रोका, हरियाली व्यवसायिक कृषि फर्म सिद्ध कुमाख गा.पा.४ करेन्जी सल्यान

आ.व.२०७३/७४ देखि २०७६/७७ सम्म परियोजना कार्यान्वयन एकाइ बाट अनुदान सहयोग १७ लाख ६५ हजार (कष्टम हायरिङ्ग ११ लाख,, साना सिंचाइ १ लाख ५० हजार र बीउ प्रशोधन केन्द्र स्थापना ५ लाख)

२५ क्विन्टल अदुवाको बीउ १२५/के.जीको दरले रु ३लाख १२ हजार ५०० प्रति वर्ष आम्दानि। ८० क्विन्टल खायन अदुवा ६०/के.जीको दरले रु ४लाख ८० हजार प्रति वर्ष आम्दानि।

वार्षिक आम्दानि ७ लाख ९२ हजार ५ सय

जाजरकोट

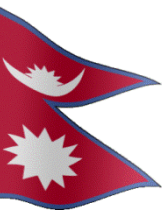
- शुरुका वर्षहरुमा अरु जिल्लाबाट सुन्तलाजात फलफुलको नर्सरी ल्याए पनि हाल जाजरकोट जिल्ला नर्सरी उत्पादनमा पुर्णरूपमा आत्मनिर्भर भएको, उत्पादित फलफुलले बजार पाउन सकेको।
- व्यवसायिक मौरीपालनमा महको उत्पादन बढ्दै गएको, मह प्रशोधन तथा मह ब्रान्डिङ्गको कार्यको शुरुवात भएको।

जुम्ला

- चक्लाबन्दी पद्धतिबाट फलफुल खेति गर्न कृषक समुह उत्साहीत हुदै गएका साथै जिल्लामा उच्च घनत्व स्याउ बगैँचा स्थापनामा हुने कार्य बृद्धि हुदै गएको। गत आ व मा गुठीचौर एग्रो फार्म ले चक्लाबन्दीमा फुजी स्याउका ३०००० विरुवा लगाइ नमुना बगैँचा स्थापना गरेको। परियोजनाको तर्फबाट ५००० विरुवा सहयोग गरिएको

दैलेख

✓ आलुको बीउ स्रोत केन्द्र (रष्ट्रिक स्टोर) को निर्माण सम्पन्न भइ बीउ आलु भण्डारण सहज बनेको । स्थानीय स्तरमा बीउ उत्पादन गरि भण्डारण गरिने हुँदा आलु बीउ स्थानीय स्तरमा उपलब्ध हुन थालेको ।

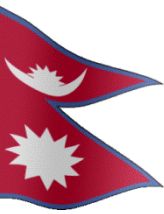
हुम्ला

✓ स्याउ खेतिको क्षेत्रफल र उत्पादनमा पर्याप्त वृद्धि भएको । कृषकहरु स्याउ/ओखर खेती प्रति आकर्षित रही विरुवाको माग वृद्धि भएको ।

यस आ.व. मा प्राथमिकताका कार्यक्रमहरु

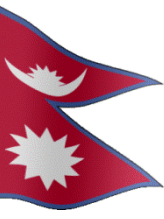
१. बीउ भण्डारण/प्रशोधन घर निर्माण
२. नर्सरी स्रोत केन्द्र स्थापना
३. कृषि उपज बजारीकरण सहयोग
४. कृषि यान्त्रिकरण सहयोग
५. सिंचाइ पुर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सम्भार
६. स्थायी प्लाष्टिक टनेल निर्माण
७. चक्लाबन्दी खेती तथा प्राविधिक शिक्षालयसँगको सहकार्य व्यवसायिक उत्पादन कार्यक्रम
८. क्षेत्र विस्तार

आयोजना/कार्यक्रमको अपेक्षित उपलब्धिहरू

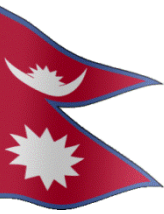
चालु आ.व. २०७८/७९ मा परियोजना कार्यान्वयन एकाइ सुर्खेतले अपेक्षा गरेका उपलब्धिहरू (सुर्खेत)

१. थप ३५० हे जग्गामा सिंचाइ सुविधा विस्तार हुने
२. ३ वटा वीउ प्रशोधन घर स्थापना भइ गुणस्तरीय वीउ विजन स्थानीय स्तरमा सहज रूपमा उपलब्ध हुने
३. थप २०० हे क्षेत्रफलमा बसन्ते मकै क्षेत्र विस्तार भै कम्तिमा ४०० टन बसन्ते मकै उत्पादन हुने
४. २५ वटा प्लाष्टिक घर स्थापना भै बेमौसमी तरकारी उत्पादनमा बृद्धि हुने।
५. साना मेशिनरी उपकरणको वितरण द्वारा उत्पादन लागत न्युनिकरणमा सहयोग पुग्ने

आयोजना/कार्यक्रमको अपेक्षित उपलब्धिहरू

- मकैको १५० हे, तरकारीको ५० र चैते धानको १० हे क्षेत्र विस्तार हुने (सल्यान)
- चौरजहारी नगरपालिका वडा नं ११ खोलागाँउमा रहेको जहारीखोला नमूना कृषि स. सं. लि.को प्रयोग विहिन अवस्थामा रहेको बीउ प्रसोधन मेसिन र त्रिवेणी गाँ. पा. १० हाम्रो शारथी कृषि सहकारी सं. लि.को चिउरा कुट्ने मेसिनलाई प्रयोगमा ल्याउन पहल गरिने (सल्यान)
- High Density स्याउ ५ हे सहित थप ८५ हे क्षेत्रफलका लागि विरुवा वितरण भइ स्याउ क्षेत्रफल विस्तार हुने (जुम्ला)
- मौरीगोला स्रोत केन्द्र (३ वटा) तथा मौरी घर उधोग (२) स्थापना हुने (जाजरकोट)
- नयाँ स्थापना हुने ओखर जोनमा उन्नत प्रविधि सहित कलमी गरिएका ओखरको विरुवा वितरण मार्फत २५ हे ओखर क्षेत्र विस्तार हुने (जाजरकोट)

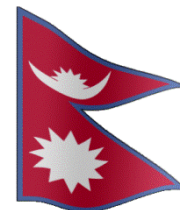

आयोजना/कार्यक्रमको अपेक्षित उपलब्धिहरू

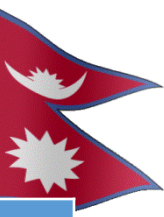
- १० हे मा ओखर तथा थप ६० हे क्षेत्रफलमा स्याउ खेती विस्तार हुने। थप १०० हे जग्गामा सिंचाइ सुबिधा उपलब्ध हुने (हुम्ला)
- आलुको ४५ हे र सुन्तलाजात फलफुलको ४० हे क्षेत्र विस्तार हुने (दैलेख)
- उन्नत प्रविधिको बाख्रा खोर निर्माण (६० वटा), बाख्रा स्रोत केन्द्र स्थापना (१) तथा स्वस्थ मासु पसल स्थापना सहयोग (१), पशुनक्ष सुधार (३०), खसी बोका ढुवानी साधन सहयोग मार्फत मुल्य श्रृंखला अबधारणामा बाख्रा जोन सञ्चालन हुने (दैलेख)
- नयाँ दलहन जोन कार्यान्वयनबाट थप ६० हे दलहन बालीको क्षेत्रविस्तार भइ सिमि उत्पादन बृद्धि हुने (मुगु)
- ५०% अनुदानमा कृषि चुन बितरण गरी माटोको गुणस्तरमा सुधार हुने (मुगु)

जोन/सुपरजोन अन्तरगतका वाली वस्तुका मुख्य Gaps

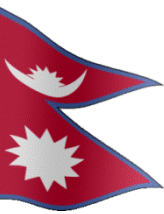
जिल्ला	जोन/सुपरजोन	सुचक	न्यूनतम मापदण्ड	मौजुदा अवस्था	प्रमुख GAP
सुर्खेत	अदुवा बेसार जोन	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे	७४५ हे	
	तरकारी जोन	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे	४५५ हे	थप ४५ हे क्षेत्र विस्तार
	मकै	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे	३१५ हे.	१८५ हे नयाँ
मुगु	सिमी जोन	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल बिस्तार	५०० हे	२०० हे	३०० हे
	स्याउ जोन	स्याउ क्षेत्रविस्तार तथा ग्ररा सुधार संचालन	५०० हे	-	
डोल्पा	स्याउ जोन	स्याउ क्षेत्रविस्तार	५०० हे	५८५ हे.	
	दलहन जोन	दलहन क्षेत्रविस्तार	५०० हे	-	

जिल्ला	जोन/सुपरजोन	सुचक	न्यूनतम मापदण्ड	मौजुदा अवस्था	प्रमुख GAP
जाजरकोट	सुन्तलाजात फलफुल जोन	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे	६०० हे	
	मौरी जोन	उन्नत प्रविधि र मौरी जन्य उत्पादन अभिवृद्धि	न्यूनतम ५००० मौरी धार	५८६५	
	ओखर जोन	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे	२६० हे	२४० हे नयाँ
दैलेख	सुन्तलाजात फलफुल जोन	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे	६८९ हे	
	आलु जोन	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे	५६० हे	
	बाख्रा जोन	व्यवसायिक बाख्रापालन	१५०००	३६०००	

जिल्ला	जोन/सुपरजोन	सुचक	न्यूनतम मापदण्ड	मौजुदा अवस्था	प्रमुख GAP
जुम्ला	स्याउ सुपरजोन	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	१००० हे.	२७५० हे.	
	दलहन जोन	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे मा उन्नत खेती	-	नयाँ
कालिकोट	स्याउ जोन	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे	७३३ हे.	
	दलहन जोन	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे	-	नयाँ
हुम्ला	स्याउ जोन	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे.	६४ हे.	४३६ हे
	भेडा/बाख्रा	उन्नत संख्या	१५००० वटा	-	नयाँ
सल्यान	अदुवा/बेसार	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे.	४९७ हे.	
	धान	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे.	३७५ हे.	

जिल्ला	जोन/सुपरजोन	सुचक	न्यूनतम मापदण्ड	मौजुदा अवस्था	प्रमुख GAP
रुकुम पश्चिम	तरकारी तरकारी बीउ	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे.	५६५ हे.	
	मकै	न्यूनतम व्यवसायिक क्षेत्रफल	५०० हे.	-	नयाँ

मनसुन पछिको वर्षाको कारणले कमाण्ड क्षेत्रमा बालीवस्तुमा भएको क्षतिको विवरण

मिति २०७८। ६।३१ र ७ महिना १ र २ गते परेको अविरल वर्षाको कारण बालीनाली तथा पशुपन्छीहरूको क्षतिको विवरण

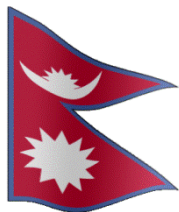
जिल्ला	बालीको नाम	लगाएको बालीको क्षेत्रफल हे	अनुमानित उत्पादन मे टन	अविरल वर्षातका कारण भएको क्षती मे टन	नोकसान प्रतिशत	क्षति भएको पशुपछी संख्या	अनुमानित रकम रु हजारमा	क्षति भएको बालीको मूल्य रकम रु हजारमा	कैफियत
सुर्खेत	धान	१२६७९	२३९१९	२३९२	१०			९५६७६	
दैलेख	धान	७९८७	१९८५१	१५००	७.५			६००००	
कालीकोट	धान	२४५४	७९८७	८७९	११	गाई १ बाखा ३ कुखुरा ४	५४	३५१४३	२ वटा खोर १ गोठ को क्षती
सुगु	धान	९०३	११८५	२९६	२५			११८५३	
सुम्ला	धान	२८२१	१९४६	६८१	३५	१५३ भेडा बाखा	१७००	२७२३७	
सुम्ला	धान	५६७	४०५२	४०५	१०	११ गाई गोरु १५ कुखुरा ३ खोर	१६५	१६२१०	
सल्यान	धान	६७१२	१८७९०	३५७०	१९			१४२८०१	
रुकुम पश्चिम	धान	१७५५	५१८२	३६३	७			१४५१०	
जाजरकोट	धान	२४५१	६२७७	३७७	६			१५०६४	
डोल्पा	धान	१९८	४३४	१२२	२८			४८६१	
जम्मा		३८५२७	८९६२३	१०५८४	१२		१९१९	४२३३५५	४२५२७४

वयालिस करोड वाउन्न लाख चौहत्तर हजार रुपैया मात्र

धानको औषत मुल्य रु ४० प्रति केजी

सचिव

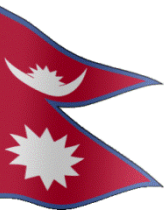
भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेशले प्रदेशका सबै जिल्लाको तथ्याङ्क संकलन गरी संघीय मन्त्रालयमा पठाएको विवरण अनुसार जम्मा क्षती रु ४२ करोड ३३ लाख

प्रथम त्रैमासिक प्रगति विवरण (कर्णाली प्रदेश)

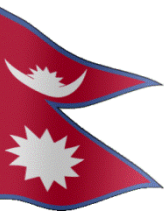
(रु लाख)

क्र.स.	परियोजना कार्यान्वयन एकाइ	बार्षिक			प्रथम त्रैमासिक			प्रथम त्रैमासिक		
		विनियोजन			विनियोजन			खर्च		
		पूँजीगत	चालु	जम्मा	पूँजीगत	चालु	जम्मा	पूँजीगत	चालु	जम्मा
१	सल्यान	१८.१	४२७.६७	४४५.७७	४.१	३४.१२	३८.२२	१.८९	२८.३२	३०.२१
२	डोल्पा	५२.६०	१९१.५१	२४४.११	२.६	३२.४१	३५.०१	१.६०	१२.३८	१३.९८
३	जुम्ला	३२.५	६७१.८५	७०४.३५	५.५	६१.६१	६७.११	२.९०	३१.०७	३३.९७
४	मुगु	५०.२	१९२.३१	२४२.५१	२.२	४५.०९	४७.२९	०.७७	१३.८८	१४.६५
५	हुम्ला	५०	२१८.४५	२६८.४५	५	२५.२२	३०.२२	३.८५	१९.६४	२३.४९
६	जाजरकोट	३३	२९६.६	३२९.६०	३	४७.०८	५०.०८	२.८०	२०.४४	२३.२४
७	दैलेख	५३	३३२.४८	३८५.४८	३	३१.७७	३४.७७	१.८५	१६.३४	१८.१९
८	सुर्खेत	३४	४७२.०७	५०६.०७	४	५८.४४	६२.४४	१.४९	३४.११	३५.६०
कर्णाली प्रदेश जम्मा		३२३.४	२८०२.९	३१२६.३	२९.४	३३५.७	३६५.१	१५.५	१७६.२	१९१.७

प्रथम त्रैमासिक प्रगति विवरण (कर्णाली प्रदेश)

क्र.स.	परियोजना कार्यान्वयन एकाइ	प्रथम त्रैमासिक प्रगति		
		वित्तीय प्रगति प्रतिशत		
		पूँजीगत	चालु	जम्मा
१	सल्यान	४६.१०	८३.००	७९.०४
२	डोल्पा	६१.५४	३८.२०	३९.९३
३	जुम्ला	५२.७३	५०.४३	५०.६२
४	मुगु	३५.००	३०.७८	३०.९८
५	हुम्ला	७७.००	७७.८७	७७.७३
६	जाजरकोट	९३.३३	४३.४२	४६.४१
७	दैलेख	६.१७	५१.४३	४७.५३
८	सुर्खेत	३७.२५	५८.३७	५७.०१
कर्णाली प्रदेश जम्मा		५२.६७	५२.४८	५२.४९

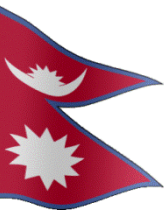

प्रथम त्रैमासिक प्रगति विवरण (कर्णाली प्रदेश)

क्र.स.	परियोजना कार्यान्वयन एकाइ	प्रथम त्रैमासिक प्रगति		
		भारित प्रगति प्रतिशत		
		पूँजीगत	चालु	जम्मा
१	सल्यान	७९.३४	९३.०५	९१.५७
२	डोल्पा	६४.५५	४१.४०	४१.४३
३	जुम्ला	५५.१३	६६.१७	६५.२७
४	मुगु	३८.७५	३१.१९	६९.९४
५	हुम्ला	१००	७३	७७.४०
६	जाजरकोट	१००	४७.४१	५०.५६
७	दैलेख	८.४५	५५.४३	४८.५३
८	सुर्खेत	३७.९८	८०.३१	७७.६१
कर्णाली प्रदेश		६०.५	६१.०	६५.३

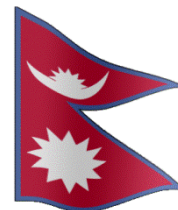
प्रथम त्रैमासिक अवधिमा मुख्य मुख्य उपलब्धिहरु - अनुदान कार्यक्रमको मात्र)

क्र.सं	सम्पन्न क्रियाकलाप	प्राप्त उपलब्धि
१	प्रस्ताव आव्हान सम्बन्धी सूचना प्रकाशन	१० जिल्लामा सूचना प्रकाशन भै सकेको (हुम्लामा कार्तिक २८ गते)
२	प्राप्त आबदेनहरुको फिल्ड भेरीफिकेशन कार्य	भै रहेको
३	सम्झौता	
४		
५		

प्रगति नपुगका कारणहरु

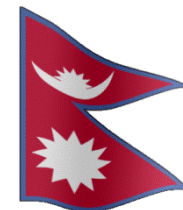

सुर्खेत

क्र सं	कार्यक्रम क्रियाकलाप	एकाइ	लक्ष्य परिमाण	प्रगति परिमाण	नपुग परिमाण	कारण
१	कृषि ऋण परिचालन सम्बन्धी सरोकारवाला निकायहरूसँग अन्तरक्रिया गोष्ठी	संख्या	१	०	१	खाता सञ्चालनमा ढिलाइ तथा बजेट रोक्का
२	प्रविधि विस्तार सम्बन्धी सम्बन्धित विषय विज्ञहरुबाट बुकलेट/पम्फलेट/पोष्टर निर्माण तथा छपाई कार्यक्रम	पटक	१	०	१	आवश्यक तयारी पुरा भएको छपाइ बाँकी रहेको
३	प्रादेशिक कृषि तथ्यांक व्यवस्थापन (संकलन तथा प्रकाशन)	पटक	१	०	१	तथ्यांक अपडेट कार्य भै रहेको
४	बाली तथा बस्तुको उत्पादकत्व निर्धारण (क्रप कटिङ)	संख्या	२०	०	२०	अदुवा बालीको हार्भेष्टिङ्ग समय नभएको

प्रगति नपुगका कारणहरु

सल्यान

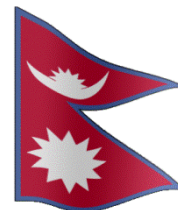
क्र सं	कार्यक्रम क्रियाकलाप	एकाइ	लक्ष्य परिमाण	प्रगति परिमाण	नपुग परिमाण	कारण
१	Seed Moisture Meter	संख्या	१	०	१	प्रयास समय नभएको
२	डिजिटल व्यालेन्स (विभिन्न क्षमता)	वटा	१	०	१	प्रयास समय नभएको
३	न्यूनतम समर्थन मूल्य, मूल्याङ्कन समिति, छनोट समिति आदि सञ्चालन बैठक भत्ता	पटक	१	०	१	प्रयास समय नभएको

जुम्ला

क्र सं	कार्यक्रम क्रियाकलाप	एकाइ	लक्ष्य परिमाण	प्रगति परिमाण	नपुग परिमाण	कारण
१	प्रत्येक वडामा बीमा सहजकर्ता श्रोत व्यक्ति बिकास तालिम	पटक	१	०	१	चाड पर्व र स्थानिय समुदाय काममा संलग्न
२	कृषि मेला पर्दशानि तथा वयापार महोत्सवमा सहयोग	पटक	१	०	१	स्थानिय प्रशासनद्वारा कोभिडको कारणले मेला नभएको
२	बाली बस्तु विशेष स्थलगत तालीम	पटक	५	०	५	बाली बस्तु संग उपयुक्त समय नमिलेको

प्रगति नपुगका कारणहरु

जाजरकोट

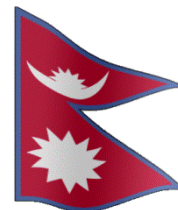
क्र सं	कार्यक्रम क्रियाकलाप	एकाइ	लक्ष्य परिमाण	प्रगति परिमाण	नपुग परिमाण	कारण
१	आइ पी एम कृषक पाठशाला	सङ्ख्या	२	०	२	बसन्त सिजनमा शुरू गरिने
२	बाली बस्तु विशेष स्थलगत तालिम	सङ्ख्या	३	०	३	बर्खायाममा बाटोघाटो बिग्रिएकोले फिल्ड जान नसकिएको ।
३	बाली तथा बस्तुको उत्पादकत्व निर्धारण	सङ्ख्या	१	०	१	कार्तिकमा सञ्चालन गरिने

हुम्ला

क्र सं	कार्यक्रम क्रियाकलाप	एकाइ	लक्ष्य परिमाण	प्रगति परिमाण	नपुग परिमाण	कारण
१	कार्यालयको लागि फर्निचर्स खरिद (टेबल ४, कुर्सी ४, सोफासेट १, दराज २, प्लास्टिक कुर्सी २५)	पटक	१	०	१	क्रियाकलाप धेरै तर बजेट न्युन विनियोजन रहेको
३	परीक्षा संचालन	पटक	१	०	१	निर्देशिका नआएको

प्रगति नपुगका कारणहरु

दैलेख

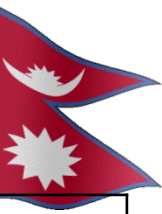
क्र सं	कार्यक्रम क्रियाकलाप	एकाइ	लक्ष्य परिमाण	प्रगति परिमाण	नपुग परिमाण	कारण
१	डेक्सटप कम्प्यूटर तथा प्रिन्टर सेट खरिद	सेट	१	०	१	बजेट रोक्का, जनशक्ती अभाव
२	कार्यालय प्रयोजनका लागि फर्निचर खरिद तथा फर्निसिंग फिक्चर्स	पटक	१	०	१	बजेट रोक्का, जनशक्ती अभाव
३	सुन्तलाजात फलफूल बगैचामा अन्तरवाली प्रदर्शनी	संख्या	२०	०	२०	बाली हार्भेष्ट पश्चात तेस्रो त्रैमासिक अबधीमा सञ्चालन गरिने

मुगु

क्र सं	कार्यक्रम क्रियाकलाप	एकाइ	लक्ष्य परिमाण	प्रगति परिमाण	नपुग परिमाण	कारण
१	जोन/सुपरजोन क्षेत्रमा कृषि यान्त्रीकरण सहयोग	पटक	१	०	१	सुचना प्रकाशन तथा फिल्ड भेरिफिकेशनको कार्य मात्र सम्पन्न हुन सकेको
२	क्षेत्र विस्तार हुने स्थानको माटो परिक्षण सेवा	पटक	१	०	१	जग्गा खाली नरहेको

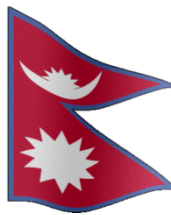
बेरुजु फछ्छौट प्रगति विवरण

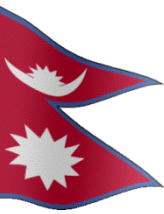
प का ए	आ. व. २०७६/७७ सम्म फछ्छौट गर्नु पर्ने बेरुजु स्थिति			आ व २०७८/७९ को पहिलो त्रैमासिकमा भएको प्रगति			जम्मा बाँकी बेरुजु रकम रु	कैफियत
	नियमित गर्नु पर्ने रकम रु	असुल गर्नु पर्ने रकम रु	जम्मा बेरुजु रकम रु	नियमित गरेको रकम रु	असुल गरेको रकम रु	जम्मा रु		
सल्यान	५९१४३१०	१००२६७०	६९१६९८०				६९१६९८०	
डोल्पा		४५००००	४५००००				४५००००	पेशकी
जुम्ला								
मुगु								
हुम्ला	१०४०००	९६३८०	२००३८०				२००३८०	
जाजरकोट	२००५२९५	४४७४१	२०५००३६	१००००००	४४७४१	१०४४७४१	१००५२९५	
दैलेख	१८८००		१८८००				१८८००	
सुर्खेत		३५९७०	३५९७०				३५९७०	
जम्मा	८०४२४०५	१६२९७६१	९६७२१६६	१००००००	४४७४१	१०४४७४१	८६२७४२५	

राजस्व संकलन विवरण

प का ए	संकलित राजस्व रु
सल्यान	५९१००
डोल्पा	-
जुम्ला	-
मुगु	-
हुम्ला	-
जाजरकोट	७२००
दैलेख	-
सुर्खेत	-
जम्मा	६६३००

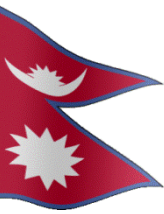

अनुदान वितरणमा अवलम्बन गरिएका प्रकृयाहरु संक्षेपमा

- सूचना प्रकाशन
- स्थलगत प्रमाणिकरण
- मुल्याङ्कन तथा छनौट
- सम्झौता
- सञ्चालित कार्यक्रमको अनुगमन तथा भुक्तानी

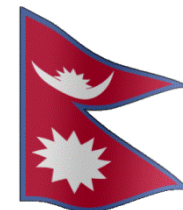
जनशक्ति विवरण

क्र.सं.	प का ए	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति	रिक्त दरबन्दी	कैफियत
१	सल्यान	१५	१३	२	
२	डोल्पा	९	६	३	
३	जुम्ला	१३	१०	३	१ ना प्रा स रिक्त
४	मुगु	९	८	१	
५	हुम्ला	९	६	३	१ ना प्रा स रिक्त
६	जाजरकोट	११	९	२	
७	दैलेख	१४	१०	४	
८	सुर्खेत	१३	१२	१	
जम्मा		९३	७४	१९	

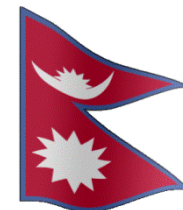

भौतिक पुर्वाधारहरु तथा जिन्सी विवरण

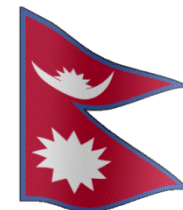
क्र.सं.	जिल्ला	भवन	गाडी	मोटरसाईकल/स्कुटर
१	सल्यान	भाडाको	१	६
२	डोल्पा	भाडाको	-	२
३	जुम्ला	भाडाको	१	५ (२*)
४	मुगु	भाडाको	१	२ (१*)
५	हुम्ला	भाडाको	-	१
६	जाजरकोट	भाडाको	१	३ (१*)
७	दैलेख	भाडाको	१ (१*)	२
८	सुर्खेत	भाडाको	१	४/१
	जम्मा		६ (१*)	२६ (४*)

नोट * - चालु हालतमा नरहेको संख्या

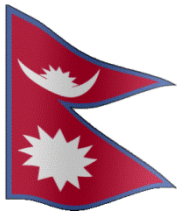
परियोजना कार्यान्वयनमा देखिएका समस्याहरू

समस्याको किसिम	कार्यान्वयनमा देखिएका मुख्य मुख्य समस्याहरू	समाधानका प्रयासहरू	प का ए
नीतिगत	जिल्लामा थप भएको नयाँ जोनमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न परियोजना निर्देशक समितिबाट क्षेत्र निर्धारण स्वीकृत हुनु पर्ने।	प्रदेश परियोजना कार्यान्वयन, समन्वय तथा अनुगमन समितिको बैठकबाट अनुमोदन गराइ सूचना प्रकाशन कार्य अगाडी बढाइएको	सुर्खेत
नीतिगत	मझौला स्तरका सिचाइ पूर्वाधारका कार्यहरू प. का. ए. बाट कार्यान्वयन नहुदा ठुला क्लष्टरमा नतिजामुखी कार्य गर्न कठिनाइ	चक्लाबन्दी/क्षेत्रविस्तार कार्यक्रम बाट सम्बोधन गर्ने कोसिस गरिएको	सल्यान
नीतिगत	सबै स्थानिय तहमा परियोजना सञ्चालनको लागी माग भैरहेको	जिल्ला समन्वय समिति प्रमुखको अध्यक्षतामा स्थानिय तह र सरोकारवाला निकायाहरू बाट सबै स्थानिय तह र छुटेका वडामा समेत क्षेत्र विस्तारका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गर्न अनुरोधका साथ सिफारिसका लागि परियोजना ब्यवस्थापन एकाइ खुमलटार पठाइएको ।	जुम्ला

परियोजना कार्यान्वयनमा देखिएका समस्याहरू

समस्याको किसिम	कार्यान्वयनमा देखिएका मुख्य मुख्य समस्याहरू	समाधानका प्रयासहरू	प का ए
नीतिगत	• दरबन्दी स्वीकृत नहुनु, थप दरबन्दी अनुसार पदपूर्ति नहुनु • स्पष्ट मापदण्ड बिना दरबन्दीको सिर्जना गरिनु, भएको दरबन्दी पनि कटौती हुनु	मौजुदा कर्मचारीबाट सेवा प्रवाह गरि रहेको	जाजरकोट
प्राविधिक	कर्मचारीहरूको कमीले गर्दा कार्य गर्नामा कठिनाई आउने गरेको ।	उपलब्ध भएका कर्मचारीहरूबाटै कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको	हुम्ला
व्यवस्थापकिय	सोलार पावर जडान नभएकोले कार्यालयको कार्यमा ढिलाई हुने गरेको ।	अन्य कार्यालयको सहयोगमा गर्ने गरेको ।	हुम्ला

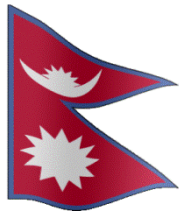

परियोजना कार्यान्वयनमा देखिएका समस्याहरू

MDAC मा प्रस्तुत गर्नुपर्ने समस्याहरू	समस्या समाधानको लागि प्रस्तावित सुझावहरू
कालिकोट र जुम्लालाई एउटै एकाई मार्फत आर्थिक, प्राविधिक र प्रशासकिक कार्य गर्दा भौगोलिक बिकटताका कारण कालिकोटमा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न असहज भएको ।	कालिकोट र जुम्लालाई फरक एकाई मार्फत आर्थिक, प्राविधिक र प्रशासनिक कार्य गर्नुपर्ने ।

मुख्य कार्यक्रमहरुको झलक

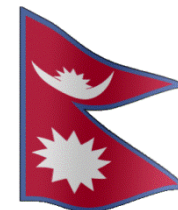
जिल्ला परियोजना कार्यान्वयन समन्वय तथा अनुगमन सतितिको बैठक (सुर्खेत)

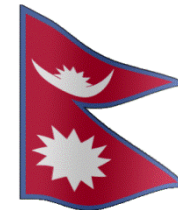

प्रादेश परियोजना कार्यान्वयन समन्वय तथा अनुगमन समितिको बैठक (सुर्खेत)

स्थानीय तहको कृषि तथा पशुपंक्षी शाखामा कार्यान्वित प्राविधिकहरू बिचको पकेट कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धि अन्तरक्रिया गोष्ठी (सुर्खेत)

स्थानीय तहबाट संचालित पकेट विकास कार्यक्रमको प्रगति समिक्षाका झलकहरु (सुर्खेत)

कृषि ऋण परिचालन सम्बन्धि सरोकारवाला निकायहरु संग अन्तरक्रिया गोष्ठी (सुर्खेत)

मकै जोन संचालन समन्वय समिति गठन (सुर्खेत)

जुम्ला

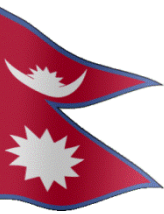
पोष्ट हार्भेष्ट क्षेत्री न्यूनिकरणका
लागि स्याउ कार्टुन अनुदान

बाली तथा बस्तुको उत्पादकत्व
निर्धारण (क्रैप किटड)

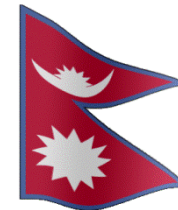

दैलेख

आलु जोन फिल्ड अनुगमन

कार्यक्रमहरुको झलकहरु

सल्यान

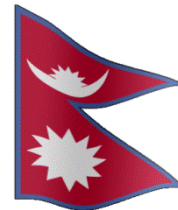
हुम्ला

फिल्ड अनुगमन

डोल्पा

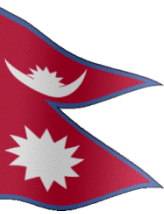
फिल्ड अनुगमन

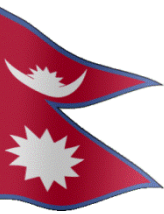

कार्टुन वितरण

मुगु

धन्यवाद